

De rauwe hemel

Emiliano Monge

De rauwe hemel

Vertaald uit het Spaans door
Heijo Alting en Brigitte Coopmans

WERELDBIBLIOTHEEK · AMSTERDAM

Opgedragen aan Damián García Vázquez

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een werkbeurs
van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *El cielo árido*.

Uitgeverij Random House Mondadori S.A.

© 2012 Emiliano Monge

© 2016 Nederlandse vertaling Heijo Alting en Brigitte Coopmans /

Uitgeverij Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Nico Richter

Omslagbeeld © Clifton R. Adams/National Geographic Society/

Corbis

NUR 302

ISBN 978 90 284 2604 7

www.wereldbibliotheek.nl

I am one, my liege,
Whom the vile blows and buffets of the world
Have so incensed that I am reckless what
I do to spite of the world.

William Shakespeare, *MacBeth*

Het afscheid

Dit is het verhaal van een man die zonder het te weten zijn eigen tijdperk was en van een plek die zich hier verdicht tot de naam van een persoon: Germán Alcántara Carnero. Een verhaal van onbeteugelbaar en vanzelfsprekend geweld dat eist te worden verteld als een biografie in brokstukken en dat niet zou moeten beginnen op dit punt: op 13 mei 1956, enkele minuten voordat de zon zijn zenit inneemt en de vrouwen thuis de gordijnen sluiten, het uur waarop de uitgeteerde vijgcactussen de schaduwen die ze als mantels achter zich aan hebben gesleept optrekken en de vogels koelte zoeken in de scheuren in witgekalkte muren of op boomtakken onder het pasvernieuwde groen, beziet Germán Alcántara Carnero, de eerste en enige zoon van Félix Salvador Alcántara Arreola en María del Pilar y del Consuelo Carnero Villalobos, gezeten in zijn werkkamer, een kamer zonder enige aankleding of opsmuk of luxe, het moment waarin hij zich bevindt alsof dit de atlas van zijn leven is: hij heeft het zich zo vaak al voorgesteld dat hij niet gelooft dat het is aangebroken, dat hij niet gelooft dat het ten slotte zover is.

Eindelijk zet ik een punt achter dit alles, denkt Germán Alcántara Carnero, en in zijn ziel klapwiekt een tiental emoties zoals een vlucht vogels met klappende wieken wegvliegt van de aarde. En het werd tijd, vervolgt deze man die wij nog maar

net hebben ontmoet en wiens handen nu een denkbeeldige lijn op zijn schrijftafel trekken: aan deze kant ligt het leven dat ik geleid heb en aan die andere kant het bestaan dat nu begint... de woede, de haat en het verdriet blijven hier achter en daar wachten troost en hoop. Het hoofd schuddend en in zijn handen wrijvend veegt Germán Alcántara Carnero, die wij dit hele verhaal lang zullen volgen, een verhaal dat niet doorlopend hoeft te zijn omdat het meer nog dan een verhaal een leven is en in een leven alleen de lichtpunten belangrijk zijn, de denkbeeldige lijn die hij zojuist op zijn schrijftafel trok weer uit en laat dan zijn aandacht via een blikken speelgoedarmpje afdwalen naar een weids landschap met een zandpad dat bij een lemen huis uitkomt, waar in de deuropening twee vrouwen staan die plotseling vervagen: er botst een vlieg op het gelaat van Germán Alcántara Carnero en het blikken speelgoedarmpje dat hij al koestert sinds zijn kindertijd wordt weer louter een object.

Dronken van de hitte beschrijft de vlieg waardoor deze man die wij gadeslaan uit zijn herinnering werd opgeschrikt nu een spiraal door de lucht en strijkt neer op het ijzeren bakbeest dat de schrijftafel aan de linkerkant flankeert: de bladen van deze grijze maar inmiddels geel ondergestofte ventilator hebben al een hele tijd niet meer gedraaid en Germán Alcántara Carnero had zich lang geleden van het ding moeten ontdoen, maar hij kon het cadeau dat Anne Lucretius Ford hem gegeven had toen ze voor het eerst naar dit bureau kwam niet weggooien. In het geheugen van deze man, naar wie wij ook zullen verwijzen met: onze man, anders gezegd: in het hoofd van onze man zwengelt de vuile, kapotte ventilator de volgende herinnering aan: onze man draait zich beneden in de gang om, kijkt omhoog en ziet Anne Lucretius Ford met een doos de trap op zeulen waarin het apparaat zit dat hij vandaag hier zal laten staan. Voor jou is er geen plaats in het leven dat vandaag be-

gint, zegt Germán Alcántara Carnero tegen de drie verroeste bladen, maar eigenlijk heeft hij het tegen Anne Lucretius: voor jou is er geen plaats in het leven dat vandaag begint! Nogmaals het hoofd schuddend maakt onze man de ventilator weer tot ventilator en keert zo terug naar het moment waarvan wij hier getuige zijn: ik moet niet aan het verleden denken... vandaag wil ik alleen nog denken aan wat komt.

Want vandaag begin ik opnieuw, verkondigt onze man met luide stem, en met zijn hoofd nog altijd in beweging herhaalt hij: ik moet niet aan het verleden denken... vandaag hoef ik er niet meer aan te denken... vandaag begint alles opnieuw. Wanneer ten slotte de rust in zijn schedel terugkeert weet Germán Alcántara Carnero al zeker dat Anne Lucretius Ford verdwenen is en dat er uit zijn verleden geen andere herinnering zal losbreken om dit moment waarnaar hij meer heeft uitgekeken dan naar enig ander moment te verstoren. Maar dan zoemt een tweede vlieg voorbij de ogen van onze man die, nieuwsgierig als hij is, het insect blijft volgen en uiteindelijk zijn blik laat neerstrijken op de portretfoto van Teobaldo Pascua Gómez. Bij het zien van de neus van de man die ooit zijn baas was, de twee uit steen gehouwen jukbeenderen en de twee massieve knobbels op zijn voorhoofd, zijn borstelige wenkbrauwen, zijn doffe haar, zijn kinloze kaaklijn en zijn lege, kille oogopslag beseft onze man: ja, ik doe er goed aan weg te gaan... als ik blijf zou mij hetzelfde lot beschoren zijn... dan zou het met mij aflopen zoals het afliep toen met jou op die ochtend dat we samen de bergen in trokken om die kerk daar met de grond gelijk te maken. Gelukkig voor de man die onze man is komt de vlieg weer los van Teobaldo's portret en maakt Germán Alcántara Carnero, beseffend dat hij weer aan het verleden begon te denken, nu ook zijn blik ervan los, waarna hij zijn twee handen tot vuisten balt en zichzelf met gedemp-

te stem toespreekt: aan die dingen mag ik niet meer denken.

Ik mag niet meer denken aan al wat gisteren was... dit is de eerste dag van de dagen die me nog resten, verkondigt onze man terwijl hij beide ogen over de wand laat glijden die hij voor zich heeft, en bij het zien van wat daar hangt: een paar dikke touwen, drie kettingen, zes hangsloten, een handzaag en verscheidene tandartsinstrumenten, laat hij voor het eerst in vele maanden, op 13 mei 1956 om 12.33 uur, het tijdstip dus waarop de zon zijn zenit inneemt en de wereld van zijn laatste schaduwen berooft, een glimlach doorbreken op zijn gezicht en zegt nogmaals: aan deze kant blijft het bestaan dat ik leidde en aan de andere kant gloort het leven dat nu begint... hier blijven dus de haat, het verdriet en de woede achter en daar wachten troost en hoop... hier blijven de wezens die ik de adem heb ontnomen en daar wachten de wezens die ik wellicht ooit de levensadem zal inblazen. En terwijl zijn glimlach zich verbreedt, terwijl hij een sonore schaterlach de wereld in slingert en met beide handen hard op zijn schrijftafel slaat, handen waarover ik op dit punt aanbeland moet opmerken: een stel reusachtige, pezige handen, een stel overmaatse handen die geschapen lijken om te wurgen of te verscheuren of ledematen af te rukken, hakt Germán Alcántara Carnero de kille stilte die in zijn werkkamer hangt in tweeën zoals dit tijdstip hier en nu zijn leven in tweeën hakt: vandaag breekt de tijd aan dat ik zelf beslis... waarin ik niet langer enkel ben wie ik kon zijn.

Wat geweldig, dit moment... dat het nu echt is aangebroken... dat ik hier eindelijk opstap... dat ik zo die deur uitloop en mijn verleden hier achterlaat! roept Germán Alcántara Carnero, wiens blik nu op de goudkleurige deurknop valt: ik ga echt alles wat ik hier heb meegemaakt vergeten... ik ga echt alles vergeten wat hier op deze plek is gebeurd... vanaf nu wil

ik niet langer gebukt gaan onder schuld... vanaf nu wil ik niet langer terugdenken aan wat ik gedaan heb... waarom ik het deed... waarom ik er zelfs plezier in scheen te hebben... waarom ik de dingen niet anders heb willen doen. En ook al houdt onze man zich aan de belofte die hij zichzelf, zonder de deurknop uit het oog te verliezen, opnieuw doet, anders gezegd: zelfs al lukt het hem alle uren voorafgaand aan het uur waarvan wij nu getuige zijn te vergeten, dan is het voor de loop van dit verhaal, een verhaal dat eigenlijk beter niet kan worden geassocieerd met dit begrip: loop, anders gezegd: dan is het voor de sprongen in dit verhaal maar goed dat ik er nog ben om ze terug te halen en waar nodig aan te vullen: ik bezit namelijk de verslagen die Germán Alcántara Carnero ooit schreef, de vijf getuigenissen die ik zijn jongens heb ontfutseld, de berichten die ik destijds uit de krant knipte, de notities die ik indertijd heb gemaakt en het feitenrelaas dat ik zelf heb verzonnen om vorm te geven aan dit verhaal: het verhaal van Germán Alcántara Carnero, van de landstreek waar hij leefde en het tijdperk dat hij met vuur en bloedvergieten tekende, een verhaal waarvan ik al zei: het kan beter niet worden geassocieerd met dit woord: loop, want veel meer dan een doorlopend relaas is het een galerij van momenten.

Zo meteen ga ik die trap af en dat wordt de laatste keer... ik wil dit allemaal uit mijn hoofd zetten... uit mijn hoofd zetten wat ik vóór deze dag heb gedaan, verklaart onze man, zijn blik van de deurknop losscheurend zoals een slager het vel van een slachtbeest scheurt, en hij schuift de stoel waarop hij zit naar achteren en vult zichzelf luidkeels aan: straks loop ik in één ruk de gang en de ontvangsthal van dit bureau door... voor mij geen afscheid, voor mij geen feest. Met bonkend hart en een gemoed dat overloopt duwt Germán Alcántara Carnero, een man zo mager dat je hem zou willen aanraken om te zien of je door

hem heen kunt prikken, de stoel waarop hij zit nog verder achteruit en schreeuwt een ogenblik voordat hij opstaat, in de hoop dat een eventuele grapjas beneden hem hoort: ik hoop maar voor jullie dat er geen verrassingen voor me zijn voorbereid... ik hoop maar voor jullie dat er niks bijzonders voor me georganiseerd is... want ik ben toch heel duidelijk geweest: voor mij geen fanfare! Terwijl onze man overeind komt en weer een glimlach laat doorbreken, denkt hij: en ook geen afscheid van deze spullen, en hij draait zijn hoofd en laat zijn blik over de zee van spullen dwalen waarmee zijn werkkamer is volgestouwd: in plaats van zorgvuldig neergezet lijken ze te zijn gestapeld, geleidelijk te zijn opgehoopt zoals dat gaat met spullen die niet gebruikt worden: ik laat deze spullen hier achter... al zou ik best iets mee kunnen nemen... maar wat moet ik met die gammele leunstoel... die archiefkast komt misschien nog wel van pas... wat moet ik met die vitrine en die oude hutkoffer... de klok en deze ketting zou ik wel mee kunnen nemen.

Ik neem alleen mee wat belangrijk is, zegt na een moment van overpeinzing onze man, die wij vanaf nu ook zo zullen noemen: Onzeman, anders gezegd: ik neem alleen mee wat belangrijk is, zegt na een seconde van overpeinzing Onzeman, waarna hij een stap achterwaarts doet, zich bukt en een kleine doos oppakt die hij gisteren naar deze werkkamer heeft meebracht: kennelijk had Onzeman al vóór deze dag besloten hier weg te gaan en het een en ander mee te nemen: je pikt er alleen spullen uit die belangrijk zijn. Zonder opnieuw te gaan bedenken wat er allemaal mee moet vandaag begint Onzeman de van de vloer opgepakte doos te vullen met een tweetal enveloppen, een bos sleutels aan een koord, de zakdoek van Camilo Mónico Macías Osorio alias de Demoon die hij na diens dood had meegenomen, de ceintuur die Anne Lucretius Ford droeg op de dag dat ze werd doodgeschoten, de steen waarin volgens hem

een fossiel verborgen zit en het lapje stof waarin hij zijn amulet bewaart: de kogel die inmiddels bijna twaalf jaar geleden zijn borstbeen verbrijzelde, een tak van zijn luchtpijp perforeerde en in zijn rechterschouderblad bleef steken. Zichtbaar ontroerd kijkt Onzeman naar het lapje dat hij in de doos heeft gelegd, pakt het er dan voorzichtig weer uit en bedenkt terwijl hij het op zijn schrijftafel legt dat dit een goed moment is om het open te maken: hij heeft het in geen jaren meer opengemaakt.

Met het lapje als een ontloken bloemkelk voor zich neemt Germán Alcántara Carnero, deze man die de zestig nog moet ronden en niet veel langer is dan één meter zeventig maar door zijn fiere houding veel langer lijkt, deze man wiens glimlachende mond plotseling wringt, het projectiel dat hij lang geleden in zilver liet dompelen nu tussen duim en wijsvinger en verliest zich bij de aanblik van het blinkende metaal in zijn herinneringen aan het moment waarop hij gewond raakte: Onzeman had met zijn jongens een kleine groep opstandelingen omsingeld die zich in de buik van de stuwdam had verschanst, en toen had Onzeman gezegd: jullie blijven hier, ik ga alleen verder. Al beseft Onzeman dat hij niet op de nu ingeslagen weg moet doorgaan, hij gaat toch door met het ophalen van herinneringen aan die dag waarop hij zich zo eigenaardig gedroeg: nadat hij zijn mannen tot zwijgen had gemaand liep hij naar de beek, kwam uit de dekking die het terrein daar bood en riep naar de vier windstreken: kom naar buiten nu... jullie zien toch dat ik er ben... helemaal alleen... ik wacht hier. Zijn blik losscheurend van de zilveren schittering van zijn kogel, nogmaals het hoofd schuddend en een hand naar zijn borstkas brengend beseft Germán Alcántara Carnero dat hij opnieuw op zijn verleden is gestuit: misschien moet ik toch maar niets meenemen... kan ik zelfs deze kogel beter hier laten, vervolgt hij om de herinnering te verjagen aan het mo-

ment waarop hij gewond was geraakt, een moment dat te zijner tijd in dit verhaal, het verhaal van de momenten die het bestaan van Germán Alcántara Carnero belichten, nog zal worden ontleed.

Ik neem niets mee... mijn verleden blijft hier... dit leven blijft hier... ik doe afstand van dit leven zodat er ruimte komt voor een ander. Opnieuw het hoofd schuddend prent hij zich in: ik ga hier leeg vandaan zodat ik opnieuw gevuld kan raken... ik neem niets mee, zelfs geen herinnering. Maar wat nou als je de reden vergeet voor je vertrek... als je door alles te vergeten ook vergeet wat je ertoe dreef om vandaag weg te gaan... als je vergeet kortom waarom je bent weggegaan en je dit oude leven gaat missen omdat je niet meer weet hoe het was? vraagt Onzeman zich af en hij geeft onmiddellijk het antwoord: de redenen voor je vertrek moet je onthouden... dat wat je ertoe beweegt om hier vandaag weg te gaan uit dit bureau moet je bijblijven... je moet dus meenemen wat je blijft herinneren aan de redenen voor je vlucht: deze verzilverde kogel, de bebloede zakdoek van Macías de Demoon, de geweven ceintuur die Anne Lucretius Ford droeg toen ze stierf, die ze droeg op het moment dat jij haar niet beschermde... toen je niet wist hoe je haar moest beschermen. Er trekt een schok, of liever: een hevige kramp door het lichaam van Onzeman als hij zijn kogelamulet opbergt en zichzelf opnieuw in zijn verleden aanschouwt.

Onzeman ligt weggedoken in een greppel, zijn ademhaling is gejaagd en zijn hartslagen trachten elkaar in te halen; zijn tong ligt als een droge lap in zijn mond en twee van zijn vingers zitten gevangen in de gapende wond waaruit het bloed over de buik van Anne Lucretius gutst. Heel zacht, men zou kunnen zeggen: bijna fluisterend, anders gezegd: bijna fluisterend en zijn gezicht naar de gewonde vrouw brengend beweert Germán Alcántara Carnero: het is niet zo erg als je

denkt... maar je moet niet zulke grote happen lucht nemen... probeer wat rustiger te ademen. De vrouw die wij nu zien zakt door haar knieën die het gewicht van haar lichaam niet langer kunnen dragen, valt achterover op de grond, blijft ineengekrompen en met toegeknepen ogen liggen en doet haar lippen van elkaar: wat deze vrouw zegt zullen wij echter pas later, als dit verhaal op dat punt is aanbeland, vernemen, want Onzeman heeft plots begrepen dat hij wel een enkele herinnering moet meenemen maar zich niet mag verliezen in bijkomstigheden, dat hij de redenen voor zijn vertrek moet meenemen maar er de eerste tijd niet aan mag denken: ik ga hier weg... ik keer deze werkkamer voor altijd de rug toe. En terwijl Germán Alcántara Carnero de twee nog ontbrekende voorwerpen in de doos legt: het kleine familieschild dat hij van de voordeur van de familie Prieto Hernández meeroofde op de avond dat ze Ignacio Sandoval-Íñiguez Martínez onder handen namen en het muntje dat hij nog altijd als aandenken bewaart aan de jaren dat hij in een ander land leefde, zegt hij met grote stelligheid: dus met dit afscheid zal het net zo gaan.

De dingen zijn wat ze geweest zijn en kunnen onmogelijk nog iets anders worden als ze eenmaal zo zijn geweest, prevelt Onzeman terwijl hij zijn blik weer op de goudkleurige deurknop vestigt en daarbij niet alleen beseft dat die bewering geen steek houdt, maar ook inziet dat hij op dit moment zekerder van zijn zaak noch milder voor zichzelf kan zijn: dus met dit moment zal het net zo gaan... in de komende jaren zal het net zo gaan... de herinneringen zullen zich onverwacht aandienen... ze zullen om de zoveel tijd de kop opsteken in het heden... maar de schuld hoeft ik tenminste niet meer te dragen... alleen de schaamte draag ik nog... ik zal vergiffenis en troost vinden... en ik zal hier voor altijd weg zijn. Langzaam het hoofd opheffend en de angst voor zijn verleden omsme-

dend tot hoop laat Onzeman zijn blik vanaf de deurknop langs de wanden dwalen: wat maakt het uit dat die dagen me altijd voor de geest zullen staan... dat ik me al die dingen zal blijven herinneren... het gaat erom dat ik hier wegga... dat ik vandaag voorgoed vertrek. Met een glimlach het licht in zijn ogen verwelkomend nu buiten de zon zijn middelpunt aan de hemelboog voorbij is en alweer vol in zijn raam schijnt, schreeuwt Germán Alcántara Carnero: het gaat erom dat ik vandaag vertrek... dat ik een nieuw leven krijg... dat ik hier voorgoed wegga!

Wat maakt het uit waarom ik vertrek... het gaat erom dat ik het vandaag doe, dat ik een nieuw leven krijg! herhaalt Onzeman terwijl hij met het doosje vol herinneringen speelt. Waarom zou ik in mijn verleden blijven steken als vandaag mijn toekomst begint, voegt Germán Alcántara Carnero er nog aan toe om de bittere nasmaak die dit moment zou kunnen bederven weg te spoelen, dit moment dat wij nu mee maken en waarover wij nog maar eens opmerken: het is het begin van dit verhaal, een verhaal dat eigenlijk niet hier zou moeten beginnen:

op 13 mei 1956, op het uur dat de hitte over de wereld heerst en over al wat leeft, als de zon het middelpunt van zijn imperium achter zich laat en de insecten slapen waar ze eerder zijn neergestreken, pakt Germán Alcántara Carnero, die bij zijn ondergeschikten sinds jaar en dag bekend is als: Gringo, anders gezegd: pakt Gringo Alcántara Carnero na een moment van twijfel aan zichzelf en aan de redenen voor zijn vertrek de pendel die gevormd wordt door zijn revolverkogel en de ketting die hij lang geleden van de hals van Ignacio de Sagrado Sandoval-Íñiguez Martínez rukte, draait zijn pink erin en laat de kogel rondjes slingeren.

Dit is wat ik nu moet doen, roept Onzeman, en deze keer

hebben zijn woorden een overweldigende kracht, zijn ze als magma dat gloeiend tussen zijn lippen opwelt en daar net zo: brandend, vanaf stort en bekrachtigt: dit is het en niets anders. De hand van Germán Alcántara Carnero, die waaraan zijn amulet hangt, opent zich alsof hij een denkbeeldige lengtemaat wil opmeten en raakt met het topje van zijn duim het oude spinvormige litteken dat het borstbeen van Onzeman siert. De hitte in de werkkamer waar wij ons bevinden evenaart nu die van buiten: het is een hitte die zich eerst aan de dingen vasthecht en ze dan uitwringt: uit de plankenvloer stijgt de geur van hout op, de jas over de rug van zijn stoel walmt naar leer en de ijzeren hutkoffer stinkt naar dode dingen. Na enkele seconden die ik als dit niet overbodig was zou kunnen omschrijven als: traag verstrijkend, anders gezegd: na enkele seconden die wellicht traag zijn verstreken botst de nog altijd slingerende kogel aan de linkerhand van Germán Alcántara Carnero, die hij tot voor zijn ogen heeft opgeheven, nu tegen de plek die dezelfde kogel vele jaren geleden verbrijzelde, en er trekt een koude rilling door de huid van Onzeman. Geschrokken houdt hij de amulet wat verder van zich af en spreekt half ineengedoken: dat het vandaag was wist ik, maar niet dat het op deze manier zou gebeuren.

Op het gezicht van Onzeman, die wij in dit verhaal, zijn verhaal, ook nog zo zullen noemen: Gringo, anders gezegd: op het gezicht van Gringo Alcántara Carnero, die het liefst zo genoemd wordt omdat deze bijnaam hem herinnert aan een vriend die lang geleden veel voor hem betekende en die wij te zijner tijd nog ter sprake zullen brengen: Will David Glover, breekt opnieuw een glimlach door en in zijn ogen zien wij eveneens opnieuw een felle schittering, een schittering die net zo fel is als die andere, buiten, die nu een barst dwars over het vensterglas in lichterslaie zet. Buiten de werkkamer waarin

wij ons bevinden teistert de zon de hoogvlakte: het uur dat wij nu meemaken is het uur van de ergste hitte, waarop het licht kleurloos is en alle metalen schitteren alsof er felle schijnwerpers uit schijnen. Aangespoord door de zonnestralen die door het vensterglas priemen en hem duidelijk maken dat hij allang uit zijn werkkamer weg had moeten zijn, roept Onzeman: genoeg, ik moet opstaan en afmaken wat ik begonnen ben: hij staat nu echt op het punt om afstand te doen van de troon van zijn rijk, het imperium waarover hij bijna dertig jaar lang autoritair en wreed de scepter zwaaide. Na de amulet te hebben opgerold en weer in zijn lap te hebben gewikkeld strekt Gringo Alcántara Carnero beide armen en beide benen, kromt zijn rug en geeft de stoel waarin hij zit nogmaals een zet naar achteren zodat hij tegen de muur knalt en er een punaise uitwipt: de linkerhoek van de grote landkaart met een afbeelding van het gebied waarin wij ons bevinden, springt los en krult vervolgens als een wimper.

Weer opgestaan pakt Onzeman het houten Christusbeeld dat hij ooit stal, al zegt hij zelf liever: roofde, anders gezegd: weer op beide benen grijpt Onzeman het geblakerde Christusbeeld dat hij op een dag uit de kerk meeroofde die hij en zijn jongens hadden platgebrand, een brand waarover ik nog zal uitweiden wanneer deze kerk hier opnieuw ter sprake komt, en legt het in de inmiddels bijna volle doos: hij weet niet precies waarom hij geen afstand wil doen van deze afgod die hij nog niet aanbidt maar op een dag wel zal aanbidden, een dag die wij samen zullen bezoeken als het moment daar is en niet op dit moment waarop onze man buiten wordt opgewacht door een zinderende stad onder een zon die zelfs de lucht doet verleppe en de putten droogkookt: het enige water hier komt van de stuwdam die lang geleden aan het andere uiteinde van deze immens hoge *meseta* is gebouwd als watervoorziening

voor deze stad en de zes parochies en vijftien haciënda's die tezamen het imperium vormen waarvan het kleine districts-bureau vandaag zal worden verlaten door Gringo Alcántara Carnero, een imperium met 30.234 onderdanen die zonder uitzondering zijn geboren uit de incest van hun ouders, grootouders en overgrootouders, mannen en vrouwen wier aderen, in de woorden van onze man, overborrelen van woede, walging, angst, slaafsheid, haat en leugenachtigheid, precies dezelfde woede, walging, angst, slaafsheid, haat en leugenachtigheid als die van degenen die zich hier in de loop der eeuwen hebben gevestigd en van de kleine groep oorspronkelijke bewoners die heeft standgehouden.

Als Onzeman zich bukt om de andere doos op te pakken die hij gisteren naar deze werkkamer heeft meegebracht, merkt hij dat zijn rug kletsnat is, en moppert: het was vandaag ook geen dag voor een hemd, en dan puft hij met zijn tong uit zijn mond en voelt een scherpe pijnscheut in het litteken dat de kogel van Baldomero Díaz Cervantes op zijn borstkas achterliet. De hitte die mijn borst die eerste dag in brand zette is na verloop van tijd gedoofd en nu brandt in mijn borst deze vervloekte kou, denkt Gringo Alcántara Carnero als hij zijn stoel opzij schuift en de landkaart met zijn imperium van de wand rukt, gevolgd door de krantenknipsels die hij ernaast had opgeprikt en tot slot door de foto van drie spelende honden die hij ooit uit een tijdschrift had geknipt: ze doen hem denken, deze honden, aan de honden die hijzelf als kind had en die met hem meeliepen op de dag dat hij van huis moest weglopen, een dag die wij eveneens nog zullen aandoen als het moment daarvoor is aangebroken. Een paar seconden zijn de gedachten van Germán Alcántara Carnero bij zijn honden, maar bij de volgende koude steek in zijn borst keert hij terug: het voelt hier alsof iemand een brok ijs tegen een potkachel

houdt, had hij ooit tegen de dokter gezegd toen die hem vroeg: wat brengt u naar mijn spreekuur? Onzeman slaat deze buitenlandse arts in zijn herinnering gade en glimlacht bij de gedachte aan zijn accent, aan zijn merkwaardige instrumenten en aan de nog vreemdere manier waarop hij zijn borstbeen en rechterschouderblad had onderzocht. Vervolgens denkt Onzeman, terwijl hij naar het raam loopt, weer aan datgene wat nu belangrijk is: het moment voor dit moment was al veel eerder aangebroken... ik had veel eerder weg moeten gaan.

In de grandioze roestoranje hemel die Gringo Alcántara Carnero aanschouwt, een hemel die in dit jaargetij een okerachtige toon heeft doordat het stof tot grote hoogten opstuift, staat de zon nu een handbreedte voorbij zijn middelpunt, terwijl de eerste schaduwen al uit de grond schieten. Door het raam en het licht waar de wereld in baadt ziet Onzeman een hoek van het centrale plein, een paar fonteinen en de muziek-tent in het midden, daarachter boomkruinen en de torens van de kerk en nog verder, omringd door tientallen daken, de verspreid liggende graven op het kerkhof: Germán Alcántara Carnero zou de namen die in de zerken gebeiteld staan stuk voor stuk kunnen uitspreken maar zal dat niet doen, zal dat nooit meer doen: nimmer zal hij de slachtoffers van de haat, de woede en de redeloze razernij die hem tot vandaag toe regeerden nog noemen. Ik ga weg omdat ik er genoeg van heb, denkt Onzeman, op het punt zich om te draaien, er gauw vandoor te gaan en buiten vast te stellen dat de vrijheid voor het grijpen ligt: hij beseft niet dat men een geschiedenis niet kan achterlaten als een plaats waarvan men vertrekt, hij weet nog niet, zal pas vele jaren later ontdekken, dat men zijn leven wel vaarwel kan zeggen, maar aan zijn schaduw nooit kan ontkomen.

Het is een eigenaardige gedachtegang die Onzeman tot de veronderstelling drijft dat er met het einde van zijn dienstjaren